

Stichting Studentenprotest

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Ingediend op: <https://www.internetconsultatie.nl/basisbeurs/b1>

Rotterdam, 18 mei 2022

Betreft: Reactie van de stichting Studentenprotest op het consultatiedocument Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs

Samenvatting hoofdpunten vooraf:

- Bedrag in het voorgestelde artikel 12.30, derde lid, moet worden verhoogd tot minimaal het misgelopen bedrag in het nieuwe basisbeursstelsel;
- De vergoeding voor de studievoucher in het voorgestelde artikel 12.15, derde lid, wordt hersteld naar het volledige bedrag (prijsspeil 2022) en wordt elk jaar geïndexeerd gezien het feit dat de uitbetaling pas in 2025 zal plaatsvinden;
- Voor de generatie studenten onder het leenstelsel moet onderzocht worden hoe er passender rekening kan worden gehouden met de studieschuld bij het aanvragen van een hypotheek.

Geachte dames en heren,

Stichting Studentenprotest (hierna: Studentenprotest) heeft met belangstelling, doch met enige teleurstelling kennisgenomen van het consultatiedocument Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs. Studentenprotest maakt graag gebruik van de mogelijkheid om commentaar en feedback te geven op het huidige wetsvoorstel. Dit commentaar zal voornamelijk gericht zijn op het compensatie (dan wel tegemoetkoming) voor de leenstelselstudenten en minder (lees: niet) op de vormgeving van de nieuwe basisbeurs. Sinds half december van afgelopen jaar strijdt Studentenprotest voor een betere compensatie voor de studenten die tussen wal en schip dreigen te vallen, doordat ze toevallig net in een verkeerde periode zijn gaan studeren.

In dit commentaar wordt onder andere stilgestaan bij de financiële tegemoetkoming die in het wetsvoorstel wordt voorgelegd, vervolgens wordt ingegaan op de tegemoetkoming via de studievoucher, ook het probleem van de hypotheek waar deze generatie tegenaan loopt wordt besproken en tot slot zal een conclusie met betrekking tot het wetsvoorstel worden getrokken.

I. Financiële tegemoetkoming

Allereerst zien wij problemen met de financiële tegemoetkoming voor de verschillende cohorten onder het leenstelsel. In het voorgestelde artikel 12.30 is deze tegemoetkoming geregeld. De voorgestelde tegemoetkoming wordt vastgesteld op €29,92 per student per maand dat de student onder het leenstelsel heeft gestudeerd. Als dit wordt afgezet tegen wat een nieuwe student minimaal ontvangt in het nieuwe stelsel (€80 per maand meer) blijkt dat de tegemoetkoming een schrijntje is van het misgelopen bedrag. Hierbij zijn wij uitgegaan van de basisbeurs – vanaf 2023 – voor thuiswonende studenten. Het verschil

voor de uitwonende student is dus nog veel groter. Wat Studentenprotest betreft moet het bedrag uit artikel 12.30, derde lid, omhoog. Door deze generatie studenten - die het om verschillende redenen al hard te verduren heeft - niet goed tegemoet te komen, dreigt er een hele grote groep studenten de arbeidsmarkt te betreden met een enorme achterstand ten opzichte van hun voorgangers (de studenten uit het oude basisbeursstelsel) en hun opvolgers (de studenten uit het nieuwe basisbeursstelsel). Zij worden de dupe van het feit dat zij toevalligerwijs in de tussenjaren zijn gaan studeren. Dit moet én mag niemand laten gebeuren.

Het leenstelsel is ooit ingevoerd omdat het onderwijs er beter van zou worden. Nu komen het kabinet en de Tweede Kamer tot de conclusie dat het leenstelsel niet werkt, het onderwijs niet beter is geworden en de kansongelijkheid niet kleiner, maar groter is geworden. De studenten uit het leenstelsel beginnen hierdoor met een flinke achterstand aan hun werkende leven ten opzichte van de generatie studenten die hen zijn voor gegaan en de generatie die na hen zal beginnen met studeren. Het zou wat ons betreft dan ook erg onwenselijk zijn wanneer het bedrag van het voorgestelde artikel 12.30, derde lid, gehandhaafd wordt en al deze studenten in de kou worden gezet.

Studentenprotest heeft voor wat betreft de tegemoetkoming een beleidsplan genaamd '(G)een Pechgeneratie' gepubliceerd waarin de urgentie van een eerlijke tegemoetkoming wordt gepresenteerd en verschillende oplossingen worden aangedragen om op alternatieve wijze de studenten te compenseren/tegemoet te komen.¹

II. Studievoucher

De eerste vier cohorten onder het leenstelsel zouden hoe dan ook niets tot weinig merken van de investeringen in het onderwijs. Zij zouden een studievoucher krijgen om dit te compenseren. De onbruikbaarheid van deze studievoucher is eerder door ons onder de aandacht gebracht.² Het stemt Studentenprotest positief dat de voucher wordt omgezet in een financiële aftrek op de studieschuld, of indien de studieschuld ontoereikend is, een contante uitbetaling.

Wat ons echter teleurstelt is het bedrag. De studievoucher bedroeg bij de invoering ongeveer €2.000, met het prijspeil van 2022 bedraagt deze €2.150. Echter krijgen studenten in 2025 (het jaar waarin het volgens de minister pas mogelijk is om tot uitbetaling over te gaan) niet deze €2.150, maar €1.802, bijna €350 minder. Dit heeft volgens de minister te maken met de begroting van de studievouchers, niet iedereen zou hier namelijk gebruik van maken en daarom is niet voor iedereen een bedrag gereserveerd. Dit is op zichzelf een logische gedachte, want de voorwaarden voor de studievoucher zijn naar ons idee zo opgesteld dat er überhaupt maar weinig mensen gebruik van kunnen maken. Studentenprotest vindt dat de tegemoetkoming voor deze studenten niet lager mag uitvallen, omdat de wetgever bij de invoering van de vouchers zulke moeilijke voorwaarden stelt waardoor minder mensen gebruik van de voucher kunnen maken (wat ons betreft is het met de zware eisen die aan het gebruik van de voucher liggen namelijk niet een kwestie van 'willen maken'. Het bedrag uit het voorgestelde artikel 12.15, derde lid, moet wat ons betreft worden verhoogd naar de waarde van de voucher met prijspeil 2022 en moet elk jaar worden geïndexeerd, zeker gezien het feit dat er pas over 3 jaar wordt overgegaan tot uitbetaling.

III. Hypotheek

De 'Pechgeneratie' zoals deze generatie studenten wordt genoemd, heeft niet alleen te maken met torenhoge studieschulden als gevolg van het leenstelsel. Zij ondervinden ook de nadelige gevolgen van het veranderende klimaat, het thuisonderwijs door Covid-19 en de oververhitte huizenmarkt. Over dit laatste punt wordt in dit debat nauwelijks gesproken. Wij begrijpen dat de huizenmarkt niet alleen deze generatie studenten treft, maar door de hoge studieschulden die studenten onder het leenstelsel hebben opgebouwd is het soms bijna onmogelijk geworden om een huis te kopen. Wij vinden dat hier meer aandacht voor moet zijn. Daarbij is het niet meetellen van de studieschuld bij de aanvraag van een hypotheek wat ons betreft niet de goede oplossing. Een studieschuld weegt nou eenmaal op de

¹ Te vinden op: <http://studentenprotest.com>.

² Te vinden op: <https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:6878665958735663104>.

maandelijkse lasten en daar moet rekening mee worden gehouden bij het kopen van een huis. Toch vinden wij dat er andere mogelijkheden zijn om hier toch wat aan te doen. Zo zou er kunnen worden gesleuteld aan de manier van terugbetaling van de studieschuld (door grotere betalingen naar latere tijdstippen te schuiven kan de leencapaciteit groeien), of kan er worden gekeken naar startersleningen die via gemeentes worden verstrekt aan starters die (nog) te weinig eigen middelen hebben voor het kopen van een huis.

Deze voorstellen lossen het probleem op de huizenmarkt niet op, maar zorgen er wel voor dat de pijn voor de pechgeneratie op korte termijn wordt verzacht en dat de achterstand die zij hebben ten opzichte van andere generaties niet te groot wordt. Studentenprotest stelt dan ook voor dat dergelijke oplossingen worden onderzocht, hierbij zijn wij de eerste die hierover om de tafel gaan om onze visie en ideeën te bespreken.

IV. Conclusie

Als de voorgestelde ‘Wet herinvoering basisbeurs hoger onderwijs’ zonder wijzigingen wordt ingevoerd wordt de generatie studenten uit het leenstelsel in de kou gezet. Er studeert dan een generatie af die de arbeidsmarkt met een achterstand betreedt. Zij worden dan de dupe van een leenstelsel – dat werd ingevoerd om het onderwijs te verbeteren, wordt afgeschaft omdat het onderwijs niet beter werd en de kansenongelijkheid vergrootte. Deze generatie studenten wordt de dupe van het feit dat ze toevallig in die periode zijn gaan studeren. De generatie vóór hen kreeg een basisbeurs, de generatie ná hen ook. Deze generatie studenten – die op alle fronten pech lijkt te hebben – blijft achter met een schrijntje van het bedrag dat zij zijn misgelopen, waardoor zij een flinke achterstand ten opzichte van eerdere en latere generaties ontwikkelen.

Dus keuze is aan u: een pechgeneratie of geen pechgeneratie?

Hoogachtend,

Stichting Studentenprotest